

TUNNIKAVA #485

Tunni teema:	Mis värk selle võrdsusega on?
Külalisõpetaja:	Merilin Mandel, kasvatuspsühholoog ja vaimse tervise edendaja
Õpilased:	10.–12. klass
Tunni õpieesmärk:	Õpilane teab, mida tähendab mitmekesisus ja võrdsus, mõistab, miks on soostereotüübid probleemsed ning teab, mis on arvestav kogukond ja kuidas seda ise luua.
Seos RÕK-iga:	sotsiaalne ja kodanikupädevus, enesemääratluspädevus, suhtluspädevus
45-minutilise tunni ülesehitus:	
5 min ettevalmistus ja häälestus	20 + 5 min ülekanne + küsimused külalisõpetajale
	15 min õpilaste iseseisev töö klassis
Tunni teema taust:	Mida me mõtleme, kui räägime võrdsusest? Kas see tähendab, et peame kõik ühtemoodi mõtlema ja käituma? Sellel korral tuleb külla kasvatuspsühholoog ja vaimse tervise edendaja Merilin Mandel, kes räägib erinevate näidete varal, milline negatiivne mõju võib olla soosterotüüpidel, kuidas teinekord naljana mõeldud ütlused võivad mõjuda solvava ja pisendavana ning kuidas igaüks saab aidata kaasa sellele, et luua arvestavat kogukonda.
Häälestus:	Panna kirja märksõnu, mis seostuvad võrdsusega.
Õpilaste iseseisev töö:	<p>Empaatia ja võrdsuse harjutus</p> <p>Selleks, et võrdsuse ja mitmekesisuse teemad päriselt kõnetaksid, on vaja rohkelt empaatiat ehk oskust ette kujutada, kuidas keegi võib end mingis olukorras tunda. Selle empaatia katsetamiseks saab klassis läbi viia harjutuse, kus noored saavad end panna kellegi teise kingadesse - peaaegu sõna otseses mõttes.</p> <p>Ülesande kirjeldus:</p> <p>Noored loosivad endale ühe neljast tegelasest, kellena nad harjutust teevad. Hea oleks, kui nad saaksid neid tegelaskirjeldusi harjutuse ajal näha – näiteks ekraanil, paberil või tahvlile kirjutatuna.</p> <p>Seejärel lähevad noored klassi ühte otsa ja õpetaja loeb ette erinevaid väiteid. Kui see väide vastab noore arvates tõe teema enda tegelase kohta, astub ta sammu edasi. Kui see teema tegelase kohta ei käi, jääb noor paigale. Mõned vastused võib tuletada loogiliselt ka siis, kui neid pole kirjelduses esile toodud.</p> <p>Tegelaskirjeldused:</p> <p>1: <i>Heterosuhtes olev eesti kodukeelega poiss, kelle perel on palju raha, kes elab kesklinnas ja koolist paari tänava kaugusel. Ta liikleb eelkõige jala, kuna kõik asub lähedal, kaugemale viivad ta vanemad teda autoga. Ta on sale ja tal ei ole vaimseid ega füüsilisi puudeid ega haiguseid.</i></p>

2: Vene kodukeelega tüdruk, kelle perel ei ole palju raha ja kes elab linnast väljas. Tema koju sõidab buss neli korda päevas ja kodus on ka nooremad õed-vennad, keda ta regulaarselt hoiab ja koolitöödega aitab.

3: Ratastooli kasutav Ukraina tüdruk, kes kolis kolm kuud tagasi Eestisse oma emaga, teised sõbrad-sugulased jäid Ukrainasse. Ta kasutab linnas ühistransporti ja on taimetoitlane.

4: Geisuhetes olev eesti kodukeelega poiss, kes on tunduvalt paksem kui ta klassikaaslased. Tal on epilepsia ehk tal võivad ootamatult tekkida krambihood.

Väited, mida õpilastele ette lugeda:

1. Teekond kooli on iga ilmaga lihtne, näiteks, kui on sadanud lund, siis lahtilükkamata kõnniteed ei takista sind, sest saad lihtsalt lumest üle ja läbi astuda.
2. Sul on lihtne osta endale uusi riideid ja tehnikavidinaid, sest vanemad annavad sulle sellisteks asjadeks taskuraha.
3. Kui sa oled millegi peale ärritunud, ei küsita sinult: "Nii emotsionaalne oled täna - sul on päevad vä?"
4. Sa sulandud erinevatesse gruppidesse ega torka kuidagi eriliselt silma.
5. Saad koolis oma emakeeles nalja teha ja end väljendada nii, et teised saavad sinust aru.
6. Sa jõuad koolist koju kiiresti ja sul on õhtul palju aega nii õppimiseks, hobideks kui sõpradega suhtlemiseks.
7. Sa räägid kohalikke keelt aktsendita ja inimesed ei pelga sind su keele tõttu.
8. Enne, kui lähed peole/kontserdile/festivalile, ei pea sa hoolega kontrollima, kas sa pääsed füüsiliselt sinna asukohta või kas saad kutsuda ruttu abi, kui peaksid seda vajama.
9. Kui sul on vaja uusi riideid, leiad neid kõige popimatest riidepoodidest, sest sinu kehale sobivaid riideid on tavaliselt igas poes müügil.
10. Julged oma partneril tänaval käest kinni hoida ega pea kartma võõraste inimeste reaktsioone.
11. Kui lähed mingile sündmusele, saad kindel olla, et ka sina saad seal kõhu täis.
12. Sa saad oma vaba aega veeta üpris spontaanselt ega pea hoolikalt jälgima oma tegevuste planeerimisel ühistranspordi kellaaegu.
13. Sinu poole pööratakse peamiselt sinu nime või sellest tuleneva hüüdnime kaudu (näiteks Kristiina/Kiku), mitte mõne keha kohta käiva omadussõna või muu kirjelduse kaudu (näiteks 'peki').
14. Kui sul on mure, leiad pigem lihtsalt enda ümbert inimesi, kes sinu olukorraga suhestuvad ja mõistavad, mida sa tunned.
15. Sa saad minna võõrasse seltskonda, eeldades julgelt, et sul on seal tõenäoliselt ohutu.
16. Saad rääkida inimestele oma tunnetest ja küsida abi, sest sinu soo puhul on see ootuspärane.

Mängu lõppedes rääkige, et mida rohkem samme kellegi tegelane astuda sai, seda lihtsam ja/või turvalisem on tal Eesti ühiskonnas elada, mida vähem samme, seda ohtlikum ja/või keerulisem tal on.

Peale harjutust:

Harjutuse järel saab arutleda veel selle üle, mida saaks klass ja õpilased oma kodudes-sõprade seas edaspidi teisiti teha, et kõik need tegelased saaksid iga väite juures astuda sammu edasi.